

NEKROLOGER

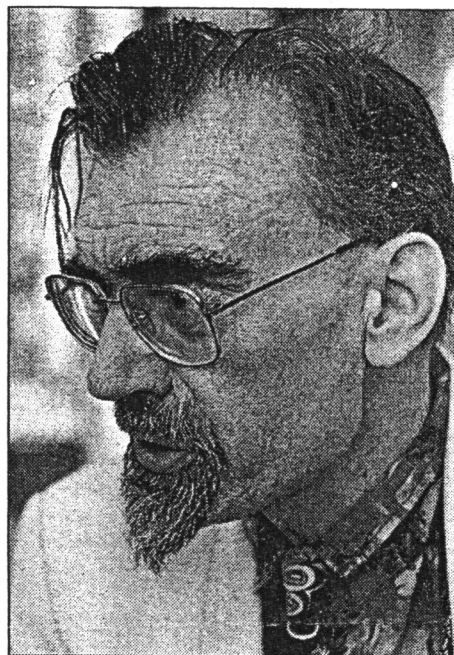
Dan Turèll, 47 år

FORHOLDET til Dan Turèll kunne minde om det, man har til noget, man anser for så selvfølgeligt, at man mister følelsen af taknemmelighed over, at det eksisterer. Som familiemedlemmer – eller et stort træ, der i perioder skygger og om efteråret dynger haven til med blade. Sådan et træ, som Dan Turèll ikke selv vidste, hvad han skulle stille op med, fordi han som storbyrotte ledte efter sprækken til femogtyveøren. Først når træet fældes, opstår tomrummet og savnet.

Uden at pudse glorien må jeg indrømme, at det altid har irriteret mig, hvor lidt respekt Turèll nød i de såkaldte mere seriøse litterære kredse. Det gjaldt nu retfærdigvis ikke så meget hans forfatterkolleger, de forstod at værdsætte ham, men mere de litterære feinsmeckere. Der var simpelthen ingen snob-effekt i Dan Turèll – hvilket tjener ham til ære. Men det kunne være ret deprimerende at opleve, hvordan en forsamling af ellers glade læsere på et litteraturkursus nærmest var lettere irriterede over fænomenet Dan Turèll og vist nærmest, groft sagt, opfattede ham som en litteraturens bajads, der ødelagde den seriøse stemning.

Måske var det ikke så mærkeligt, for hans image – sorte negle, tækklippet isse, hat – sammen med den faste optræden på receptioner, hvor sladderbladene altid tog billeder af ham, passede ikke med billedet af en seriøs forfatter. Bedre blev det ikke, at han åbenlyst erklærede vampyrer og hårdkogte detektiver sin kærlighed. Og for nu at forvirre alle dyrkede buddhisme og de danske salmedigtere. Og jazz og rock og så videre. Han var ganske enkelt ikke til at blive klog på, og derfor var der måske ikke så mange, der opfattede, hvor klog han faktisk var. Ikke på nogen intellektuel måde, halvfordøjet tankespind lod ham kold, derfor hoppede han heller ikke på nogle af de ideologiske tog, som brusede gennem det danske åndsliv. Alene at dyrke buddhisme mens venstrefløjsideologerne hærgede!

Han betragtede forfattervirksomhed som et håndværk som alt andet, og sit medie-image som den nødvendige reklame for firmaet, så der kom penge nok ind til, at det kunne løbe rundt. Derfor var det skæbnens blodige ironi, at netop dette skulle mislykkes for ham. Hans kamp med skattevæsenet – personificeret i en Hr. Grip, en pantefoged fra Frederiksberg kommune – var ulykkelig. En gang vi en sen nat gik forbi Frederiksbergs Rådhus, løftede han en knyttet næve og truede ad bygningen. Jeg grinede, indtil jeg så på ham, at det var alvor. At denne Hr. Grip – det hedder han faktisk, om det var med p eller b, husker jeg ikke – havde om ikke ødelagt hans liv, så gjort det surt. Han kunne ikke selv lade være med at gøre grin med det, han havde faktisk købt en udstoppet grib for at drille hr. Grip. Hvor efter hr. Grip straks drog ud for at beslaglægge gribben! Dan Turèll skyldte jo i

skat og kunne ikke tillade sig sådanne økonomiske udskejelser.

Men der er ingen tvivl om, at skattevæsenets fremfærd – som Dan Turèll ikke var i tvivl om var ren personforfølgelse – plagede ham mere, end »godt er«. Det ramte hans stolthed, ramte ham i hans håndværkerære – og hans faste, nok miljøbestemte, forestilling om, at enhver skal svare sit. Om det er retfærdigt, at han ikke kunne få godkendt en rejse til Malta som fradragsberettiget som research til en bog – »Mord på Malta« – kan måske diskuteres, men dybest set havde han jo ret i sin harme, når man betænker hvor beredvilligt samme skattevæsen godkender enhver forretningsmands måske langt mere tvivlsomme rejser. Afgørende er, at Dan Turèll blev alvorligt ramt af det faktum, at det i dag, med den utroligt høje beskatning af de sidst tjente kroner, næsten er umuligt at betale gæld tilbage, hvis man samtidig skal leve nogenlunde. Ligesom han var ramt af, at det – modsat håndværkeren – næsten er umuligt for en forfatter at arbejde sort. Selv de steder, hvor de havde lovet at lade være med at opgive foredragssalæret, gjorde de det ofte alligevel. Og forfatteren kunne jo ikke klage. Her måtte Dan Turèll indrømme, at der var forskel på at være håndværker og forfatter.

Han skrev meget, med »Vangede billeder« som det måske mest helstøbte. Han var jo håndværker og skulle tjene sit brød. Men når de bedste digte, de bedste »Onkel Danny fortæller«-historier, de bedste krimier og klummer er udestilleret, vil værket stå som det morsomste, mest præcise og ærlige billede af København og den åndelige »verdenssituation« fra 1969 til 1993. I 25 år underholdt han os på den mest kvalificerede måde, man kan. Ingen troede det kunne stoppe, vitaliteten var jo så stor. Derfor er chokket så stort.

Bo Bjørnwig